

Nærings- og fiskeridepartementet

Postboks 8090 Dep

0032 Oslo

Vår dato 07.03.23

Deres dato: 08.12.22

Vår referanse Trond Svartsund

Deres referanse 22/7109

Høringsuttalelse – endring av forskrift om offentlige anskaffelser

Fornybar Norge viser til forslag til forskriftsendringer som skjerper miljøkravene ved offentlige anskaffelser. Vi er positive til regelendringer som skjerper vektleggingen av miljø ved offentlige innkjøp. En regelendring må sette et tydelig miljøpreg på planleggingsfasen av offentlige anskaffelser, og bidra til å styrke konkurransekraften til bedrifter som prioriterer klima, miljø og bærekraft.

Stortinget har gått inn for at det offentlige skal bruke sin markedsrett for å bidra til mer miljøvennlige løsninger. Men, Riksrevisjonen har likevel dokumentert at mulighetene til å vektlegge klima og miljø ikke utnyttes godt nok i dag.¹ Departementet har foreslått tre alternativer til forskriftsendringer. I lys av funnene fra Riksrevisjonens undersøkelse, samt tilbakemeldinger fra våre medlemsbedrifter vil Fornybar Norge anbefale at forskriften gjøres forpliktende mht. vektlegging av miljø ved offentlige innkjøp.

Fornybar Norge mener at bruk av anskaffelser og skjerpede miljøkrav til anskaffelser er et viktig virkemiddel for å øke tempoet i det grønne skiftet. Oppdragsgivere bør både stille miljøkrav til ytelsen og vekte miljøhensyn høyt slik at bedre klima- og miljøløsninger blir valgt. Fornybar Norge og våre medlemmer mener at alternativ 3 bør innføres raskt. Samtidig bør det jobbes for at en ytterligere skjerping og konkretisering, som f.eks alternativ 2 i departementets høringsforslag, innføres når kompetansen har økt både hos innkjøper og leverandør.

Begge alternativene gir gode muligheter til å ivareta både ambisjonene og kost/nytte perspektivet. Dette sikrer også god tilgang til virkemidler.

¹ <https://riksrevisjonen.no/rapporter-mappe/no-2021-2022/undersokelse-av-gronne-offentlige-anskaffelser/>

For rigide rammer innledningsvis i et umodent regelverk kan gjøre at oppdragsgivere i større grad vegrer seg for å sette ut oppdrag, men bygger opp egne ressurser, noe som vil svekke oppbygging av et velfungerende leverandørmarked.

Det stilles spørsmål om hvordan miljøkrav skal dokumenteres. Det er viktig at det er tydelighet rundt hvordan dette skal vurderes og evalueres. Dersom det skal standardiseres i regelverket, bør det komme hyppige oppdateringer etter hvert som området og kompetansen rundt dette området utvikler seg. Vi tror det beste er å peke på anerkjente metoder og regelverk og sørge for at de er tilgjengelig for de selskapene dette gjelder. Noen miljøproblem kan være bransjespesifikke og da kan man ikke ha et fast sett med regler som er standardisert i et regelverk. Det er viktig at det er gode maler, bransjestandarder og at relevant opplæring gjøres tilgjengelig slik at oppdragsgivere kan gjøre en best mulig jobb på dette området.

Vi mener at det er relevant å stille miljøkrav i de aller fleste offentlige anskaffelsene. Det viktigste er likevel å starte med områdene med ikke uvesentlig miljøbelastning.

Slik departementet skriver i høringsnotatet er det viktig at terskelen for å ta i bruk et unntak knyttet til uforholdsmessige kostnader ligger høyt. Vi er enige i at det i slike spesielle tilfeller må tas hensyn for hele livsløpet til det som skal anskaffes. Dette betyr f.eks. at en oppdragsgivers økonomi i utgangspunktet ikke er relevant og at vurderingen skal knyttes til den samfunnsøkonomiske nytten. Det skal også hensyntas at det offentlige anskaffelser kan brukes til å utvikle markeder for miljøvennlige løsninger, fordi dette er nyttig for samfunnet.

Fornybar Norge anbefaler at forskriften innrettes slik at unntak fra hovedregelen om 30 % miljøvekting krever en særlig dokumentasjon og begrunnelse i anskaffelsesprotokollen. Dette bør være avgrenset til områder med ikke uvesentlig miljøbelastning. Det kan være fornuftig å etablere et oppslagsverk for typer av anskaffelser som har en uvesentlig miljøbelastning.

Fornybar Norge er opptatt av det utarbeides gode verktøy og hjelpemidler, slik at offentlige innkjøpere lettere skal kunne vurdere miljøkvaliteter og sammenligne miljøbelastningen for ulike produkter og tjenester. Eksempler på slike verktøy og hjelpemidler kan være DFØs (Direktoratet for forvaltning og økonomistyring) kriterievevisere, EPDer (Environmental Product Declarations), LCA-verktøy (Life Cycle Assessment) og sertifiseringer.

I DFØs handlingsplan for økt andel grønne og innovative offentlige anskaffelser² fremgår det bl.a. at det skal gjennomføres et grønt kompetanseløft for innkjøps-Norge og at DFØ skal oppdatere, videreutvikle og formidle veiledning, kriteriesett, eksempelbank, verktøy og sertifiseringsfagplan og test som fremmer null- og

² <https://anskaffelser.no/dfos-arbeid-med-offentlige-anskaffelser/handlingsplan-okt-andel-gronne-og-innovative-offentlige-anskaffelser>

lavutslippsløsninger, mv. Vi trenger et stort kompetanseløft for offentlige innkjøpere når det kommer til miljø, kvalitet og innovasjon. Kommuner og fylkeskommuner bør gjennomføre et kompetanseløft og sikre økt bestillerkompetanse, også på ledelsesnivå der innkjøpsstrategiene forankres. Det er derfor svært viktig at det settes av tilstrekkelige midler til å gjennomføre tiltakene i handlingsplanen.

**Vennlig hilsen
Fornybar Norge**

Bård Standal